

Sygn. akt VIII U 2581/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jacek Chaciński

Starszy sekretarz sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 roku w Lublinie

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 4 marca 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. K. prawo do emerytury od dnia(...)

Sygn. akt VIII U 2581/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 marca 2016 roku, Znak:(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. K. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 roku, Nr 8, poz.

43 ze zm.). W uzasadnieniu organ emerytalny wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja – akta emerytalne ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. K. wnosząc o jej zmianę

i ustalenie prawa do emerytury. Skarżący domagał się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 9 marca 1978 roku do 31 marca 1992 roku tj. okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w B.

na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (odwołanie – k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania z uwagi na błędne wskazanie daty decyzji jako 2 marca 2016 roku, podtrzymując ponadto argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie - k. 4 – 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. K. urodzony (...), w dniu 16 lutego 2016 roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa (wniosek o emeryturę - k. 1 - 4 a.e.).

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku oraz uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy decyzją z dnia 4 marca 2016 roku ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat, tj. 23 lata, 8 miesięcy i 23 dni okresów składkowych, 1 miesiąc i 1 dzień okresów nieskładkowych oraz 2 lata, 7 miesięcy i 3 dni okresów uzupełniających. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres 1 roku, 1 miesiąca i 6 dni dotyczący zatrudnienia w okresie od 23 września 1974 roku do 13 listopada 1977 roku w (...) P. (decyzja - akta ZUS).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy (koperta - k. 15 a.s.) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy J. K. (protokół – k. 32 v. a.s. oraz 34 a.s.) oraz świadków: Z. B. (protokół – k. 33 a.s.), J. M. (protokół – k. 33 - 33v. a.s.), W. K. (protokół – k. 33v. a.s.) oraz H. K. (protokół – k. 33v. - 34 a.s.).

J. K. od 9 marca 1978 roku do 31 marca 1992 roku był zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w B. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. Stosunek pracy został rozwiązany przez pracodawcę za wypowiedzeniem w związku z likwidacją zakładu pracy (świadczenie pracy – k. 21 akta ZUS).

Praca skarżącego jako kierowcy samochodu ciężarowego polegała na wożeniu materiałów niebezpiecznych takich jak tlen, acetylen, oleje, silniki do remontu, materiały budowlane, wapno. Był to transport zorganizowany. Załadunek towarów nie należał do obowiązków wnioskodawcy. Załadunkiem oraz rozładunkiem zajmowały się firmy, do których wożono towar. Wnioskodawca niekiedy pomagał jednak przy tych czynnościach. Był także obecny przy załadunku i rozładunku pojazdu, ponieważ odpowiadał materialnie za przewożony towar, który musiał zabezpieczyć. Załadunek lub rozładunek trwał około 1 - 2 godzin (zeznania wnioskodawcy – k. 32v. oraz 34 a.s., Z. B. – k. 33 a.s., W. K. – k. 33v. a.s.).

Przedmiotowy zakład pracy zatrudniał około 40 kierowców. Każdy kierowca miał przypisany samochód na stałe, jednak w sytuacji kiedy ulegał on awarii, zdarzało się, że kierowca dostawał na czas jego naprawy pojazd zastępczy. W omawianym zakładzie pracy był warsztat, gdzie zatrudnieni byli mechanicy. Dokonywali oni napraw pojazdów w przypadku gdy kierowca sam sobie nie mógł z bieżącą naprawą poradzić. Skarżący za wyjątkiem doraźnych zdarzeń nie zajmował się naprawami pojazdów. Zdarzało się także, że kierowcy uczestniczyli w tych naprawach pomagając mechanikom, gdyż zależało im na jak najszybszym wyjeździe w trasę, jednak ich zakres obowiązków pozostawał niezmienny (zeznania wnioskodawcy – k. 32v. oraz 34 a.s., Z. B. – k. 33 a.s.).

J. K. od 1975 roku posiada prawo jazdy na kategorię C. Praca kierowcy w zależności od miejsca transportu zajmowała średnio od 10 do 14 godzin dziennie. Skarżący dziennie pracował po 10-12 (zeznania wnioskodawcy – k. 32v. oraz 34 a.s., zeznania H. K. - k. 33v. - 34 a.s., W. K. – k. 33v. a.s. oraz J. M. – k. 33, 33v. a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez wnioskodawcę uznając

je za jasne, pełne, logiczne, spójne z zeznaniami świadków oraz analizą dowodów w postaci dokumentów, w szczególności z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych skarżącego.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić,

że przesłuchani w sprawie świadkowie to za wyjątkiem H. K. osoby obce dla wnioskodawcy. Byli oni jego współpracownikami w okresie zatrudnienia w wyżej wskazanym zakładzie pracy i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami. Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. Zostały odebrane w toku postępowania sądowego, po pouczeniu o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań.

Z uwagi na to, że świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, nie ma podstaw, by kwestionować ich zeznania i zarzucać im nieprawdę czy stronniczość. Drobne rozbieżności, co do niektórych szczegółów sprawy wynikają z naturalnych ułomności pamięci ludzkiej zważywszy, że świadkowie zeznają na okoliczności zdarzeń życia codziennego niemających charakteru wyjątkowego i z tego powodu trudniejszych do zapamiętania. Okoliczność, że występują te rozbieżności przemawiają za obdarzeniem ich zeznań wiarygodnością, bowiem wskazują, że nie były one uzgadniane na potrzeby procesu. W związku z powyższym Sąd obdarzył w całości wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie zasługują

na pełne uwzględnienie. Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33,

39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym

w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej

ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się

na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. K. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa, ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem pracy.

Rozważając czy wykonywaną przez skarżącego pracę w trakcie spornego okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w B. można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu emerytalnego o przyznanie świadczenia nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na potwierdzenie tej okoliczności.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może jednak dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć, bowiem na uwadze,

że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Ustalenie przez Sąd, że praca była wykonywana w warunkach szczególnych oznacza, że praca była w takich warunkach wykonywana. Sąd

w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi. Zgodnie z treścią art. 473 k.p.c., w postępowaniu przed sądem

w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS i osobowych wnioskodawcy oraz jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych będąc zatrudnionym od 9 marca 1978 roku do 31 marca 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w B..

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w wyżej wskazanym okresie opisane są w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w wykazie

A, dziale VIII, pozycja 2, tj. „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”.

Odnośnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobejuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 r., sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia, że przykładowo wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia. W przedmiotowej sprawie zdarzało się,

że wnioskodawca poza wymaganymi czynnościami wykonywał też inne, takie jak pomoc przy naprawie pojazdu czy załadunku towaru. Czynności te były jednak sporadycznie. Nadto wnioskodawca świadczył pracę w rozmiarze znacznie przekraczającym ustawowy wymiar czasu pracy. W związku z tym czynności związane z dopilnowaniem załadunku nie powodowały zmniejszenia czasu pracy kierowcy do wymiaru poniżej 8 godzin dziennie.

Uznając wyżej wskazany okres jako okres pracy w warunkach szczególnych stwierdzić należy, iż przekracza on ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach i wynosi 15 lat, 1 miesiąc i 28 dni.

W związku z powyższym należało uznać, iż J. K. spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od (...) roku, to jest od spełnienia ostatniej przesłanki, jaką jest osiągnięcie wymaganego wieku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.